

SHARING ECONOMY FOR SENIORS

DELITVENA EKONOMIJA – DOBRE PRAKSE

S prispevki naslednjih organizacij:

- E-seniors, Francija
- Instalofi Levante SL, Španija
- University of Thessaly, Grčija
- Istituto per Servizi di Ricovero e Assistenza Agli Anziani, Italija
- Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, Slovenija

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ta projekt sofinancira Evropska komisija. Publikacija odraža izključno stališča avtorjev.

Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij iz te publikacije.

PROJECT NUMBER: 2019-1-FR01-KA204-062096

Vsebina

Uvod.....	3
1. Platforme delitvene ekonomije v Španiji	4
2. Platforme delitvene ekonomije v Italiji.....	6
3. Platforme delitvene ekonomije v Grčiji	8
4. Platforme delitvene ekonomije v Sloveniji	10
5. Platforme delitvene ekonomije v Franciji	13
Zaključek	15

Uvod

Eden od ciljev projekta SHES je pomagati starejšim, da se bolje spoznajo z IKT in njeno uporabo, saj jim lahko precej olajša vsakdanje življenje in pripomore, da ostanejo vključeni v družbo. Drugi cilj pa je spoznati delitveno ekonomijo, v kateri ljudje s pomočjo platform na internetu delijo oz. souporablajo dobrine in storitve, brezplačno ali proti plačilu, kar prinaša ekonomske, okoljske, družbene in predvsem pa - čisto praktične koristi.

Od leta 2010 se je delitvena ekonomija razširila po vsem svetu. Nekatere platforme so postale vodilne v svoji panogi. Taka je npr. platforma Airbnb, preko katere lastniki oddajajo svoja stanovanja in hiše posameznikom za krajši čas, predvsem za čas počitnic. Na področju individualnih prevozov se je marsikje uveljavil Uber. Obstajajo tudi mnoge druge platforme, ki so morda manj znane, a morda lokalno prav tako pomembne.

Partnerji projekta SHES so raziskali sedanje stanje delitvene ekonomije v partnerskih državah in izbrali ter analizirali nekaj najbolj zanimivih ali uporabljenih platform, ki so primerne za ciljno skupino tega projekta – starejše osebe. Vsak partner je izbral od tri do pet primerov in za vsako odgovoril na naslednja vprašanja:

1. Ime platforme in opis (vključno s povezavo)
2. Kakšna vrste je platforma? (spletna stran, aplikacija, forum itd.)
3. Lokacija (država, območje dejavnosti)
4. Če je mogoče, navedite, koliko ljudi je aktivnih na platformi
5. Ali je podpora platforme profesionalno ali prostovoljno vodena?
6. Kaj se izmenjuje oz. souporablja? (storitve, blago, znanje, pomoč, čas itd.). Je platforma neprofitna?
7. Kateri del postopka registracije in udeležbe se izvaja na spletu, kateri del pa je možen brez povezave na spletu?
8. Kako se starejši lahko vključijo? Ali so potrebne posebne IKT spretnosti in veščine?

Povzeli smo nekaj platform, ki so jih izbrali in predstavili naši partnerji.

1. Platforme delitvene ekonomije v Španiji

Ekonomija delitve ali sodelovalna ekonomija zajema delitev oz. souporabo blaga ali storitev med posamezniki v zameno za dogovorjeno nadomestilo s ciljem doseči čim učinkovitejšo uporabo razpoložljivih virov.

Čeprav ti modeli postajajo v španskem gospodarstvu običajni, še vedno ni ustrezne integracije teh modelov v življenje starejših, kar lahko povzroča razkorak med ostalimi v družbi. V tem poročilu bomo analizirali pet primerov platform delitvene ekonomije, ki jih je mogoče šteti za najboljše prakse v državi:

ComParko: spletna platforma, ki posreduje med lastniki parkirnih mest oz. garaž in vozniki, ki jih potrebujejo. S pomočjo platforme je mogoče poiskati, najeti ali si deliti parkirno mesto za mesece, tedne, dneve ali ure (<https://www.comparko.com>). Ta pobuda se je začela v Španiji in zdaj deluje po vsej Evropi. Starejši, tako lastniki parkirnega mesta kot potencialni uporabniki – vozniki, lahko sodelujejo tako, da kot vsi ostali ustvarijo profil na tej platformi. Za to morajo imeti računalnik ali mobilni telefon z internetno povezavo. Platforma je pregledna in uporabnikom prijazna. To prakso smo izbrali, ker učinkovito povezuje ponudbo in povpraševanje, ima pa tudi pozitiven vpliv na okolje, na zmanjšanje stroškov itd.

Leetchi: spletna platforma za množično zbiranje sredstev. Storitve omogoča hitro, enostavno in varno zbiranje denarja za začetek ali uresničitve podjetniške ideje ali določenega projekta. (<https://www.leetchi.com/es>). Z 12 milijoni uporabnikov deluje po vsem svetu. Kot vsi ostali tudi starejši lahko sodelujejo tako, da sami predlagajo idejo, ki za uresničenje potrebuje začetna sredstva, lahko pa prispevajo svoj denar v določen namen – za že objavljeno idejo drugih. Pogoji za sodelovanje so osnovna digitalna orodja in spretnosti, saj morajo ustvariti profil na spletni strani in biti aktivni v družabnih medijih. Potrebno je dobro poznavanje različnih IKT orodij. Med najboljše prakse smo jo uvrstili, ker predstavlja alternativni način varčevanja in pridobivanja sredstev za financiranje različnih projektov.

ValenBisi: platforma za izmenjavo oz. souporabo koles v Valenciji, ki domačinom in obiskovalcem ponuja skupno 2.750 koles, dostopnih na 275 postajah, po različnih delih mesta. (<http://www.valenbisi.com>). Kolo si lahko izposodijo na katerikoli postaji in prav tako ga lahko vrnejo. V to platformo je vključeno 44.440 uporabnikov. Starejši se lahko – tako kot vsi ostali

- vključijo z registracijo na platformi (potrebni so osnovni podatki) on line, s čimer postanejo uporabniki sistema izposoje koles. Za samo izposajo kolesa spletna povezava ni potrebna. Storitve je trajnostna in pozitivno vpliva na okolje, prispeva k zmanjšanju stroškov, ima pa tudi pozitiven vpliv na fizično stanje uporabnikov.

Tutellus: je vodilna spletna platforma EdTech v špansko govorečem svetu. S pomočjo široke palete video izobraževalnih programov se lahko vsakdo uči, poučuje ali promovira znanje (<https://intl.tutellus.com>). Starejši se lahko vključijo tako, da postanejo uporabniki platforme in se pridružijo enemu od različnih naročniških skupin. Ustvarijo si lahko svoj profil in izpolnijo podatke, potrebne za učitelja ali učečega. Potrebne so osnove IKT. Izbrali smo jo kot dobro prakso, ker ponuja številne potencialne koristi, ki lahko popestrijo življenje starejših; učna izkušnja se lahko prilagodi različnim potrebam, predznanju in individualnim situacijam in se s tem omogoči učenje na lažji in učinkovitejši način

Wallapop: je platforma, ki ljudem omogoča nakup in prodajo rabljenih predmetov, oblačil itd. (<https://es.wallapop.com>). V Španiji ima 20 milijonov uporabnikov (skoraj polovica prebivalstva) in 70.000 dnevni transakcij. Starejši lahko sodelujejo tako, da naložijo aplikacijo na mobilni telefon ali vstopijo na spletno stran in ustvarijo profil. V iskalno polje je potrebno vnesti opis in se po internem klepetu pogovoriti s prodajalcem. Če želijo kaj prodati, morajo ta predmet fotografirati in naložiti na platformo in ga na kratko opisati. Med dobre prakse smo ta primer uvrstili, ker lahko pripomore k socialni vključenosti starejših, ponuja možnost ponovne uporabe za predmete, ki jih ne potrebujemo več in možnost povezovanja ljudi s podobnimi potrebami.

2. Platforme delitvene ekonomije v Italiji

Italijanski partner je za predstavitev razvoja delitvene ekonomije in potencialov za starejše izbral štiri primere dobre prakse. Ekonomijo delitve Italijani vse pogosteje uporabljajo, zlasti pri lokalni mobilnosti in najemu počitniških nastanitev, kjer sicer prevladujejo veliki mednarodnim ponudniki (Airbnb, Booking). Kljub temu obstaja veliko italijanskih primerov platform, ki z dobrimi rezultati delujejo v različnih sektorjih in na nacionalni ravni in ki so se postopoma razvili od preprostega zagona do zdaj dobro konsolidiranih podjetij. Vendar je treba omeniti, da se na spletu še vedno pojavlja veliko zanimivih praks, a po preverjanju smo ugotovili, da ne delujejo več, ali pa so spremenili svojo osnovno dejavnost.

Italian stories (italijanske zgodbe) - (<https://www.italianstories.it/it/home>)

To je platforma, ki rokodelce, obrtnike in umetnike povezuje z ljudmi, ki jih zanimajo določeni hobiji ali umetniške zvrsti. Ponudniki delavnic ali študijskih obiskov v njihovih ateljejih in delavnicah lahko svoje dejavnosti predstavijo na tej platformi. Interesenti lahko brkljajo po različni ponudbi, ki je objavljena na platformi in se lahko neposredno povežejo z izvajalci ali se prijavijo na razpisan termin in lokacijo. Podjetje ima sedež v kraju Riva del Garda (provinca Trento). Platforma pokriva celotno nacionalno ozemlje, čeprav izgleda, da se trenutno ponudbe osredotočajo na sever in srednjo Italijo. Starejši se lahko vključijo v platformo tako, da ponudijo svoje veščine (npr. vrtnarjenje, obdelava kovin, mizarstvo, pletenje itd.). Lahko pa se odločijo sodelovati na razpoložljivih delavnicah kot udeleženci. Razen osnovnih sposobnosti za iskanje po spletnem mestu in za nakup želene storitve niso potrebne posebne IKT veščine. Platforma omogoča obrtnikom in rokodelcem, da se povežejo z zainteresiranimi uporabniki, vzbudi se zanimanje za tradicionalne, morda že na pol pozabljene obrti in ročna dela. Na ta način platforma tudi omogoča povezovanje med ljudmi s posebnimi hobiji in dejavnostmi in ohranjanje starih običajev.

Affitto Giardino: deluje zelo podobno kot druge platforme, kot je npr. Airbnb, ki omogoča souporabo zasebnih nepremičnin z začasnimi uporabniki, ki so pripravljeni za to plačati. Osredotoča se izključno na uporabo zasebnih zunanjih površin – večjih vrtov, atrijev in dvorišč, zato je primeren za tiste, ki potrebujejo prostor za izvedbo prireditev oz. manjših dogodkov – praznovanje rojstnih dnevo, obletic, porok ipd. Na drugi strani so ponudniki - lastniki hiš z

večjim vrtom, ponekod z bazenom, letno kuhinjo ali zunanjim žarom itd., ki želijo z oddajo teh površin na prostem povečati svoje prihodke. Podjetje ima sedež v Bologni (regija Emilia-Romagna) in je dejavno po vsej Italiji, čeprav prevladujejo ponudbe v osrednji Italiji - Bologna, Toskana, Rim in Neapelj. Starejši ljudje lahko sodelujejo kot ponudniki svojih vrtov ali pa so sami najemniki prostorov za posebne priložnosti. Razen sposobnosti navigacije po spletni strani platforme in dokončne transakcije po spletu posebne veščine IKT niso potrebne. Platforma torej omogoča skupno rabo zunanjih površin.

Ugo: platforma, ki starejšim in njihovim družinam omogoča iskanje oskrbovalcev in spremljevalcev pomoči potrebnim v njihovem lokalnem okolju. Koordinatorji te platforme izvajalce predhodno preverijo in odobrijo. Gre za različne oblike pomoči starejšim ali invalidnim osebam, od osnovnih vsakodnevnih opravil do spremstva v trgovino, k zdravniku, družabništvo, hišna opravila, vrtnarjenje ipd. (<https://hellougo.com/>). Približno 500 uporabnikov je trenutno dejavnih na tej platformi, ki trenutno pokriva nekaj večjih mest (Milano, Torino, Genova, Rim in Lecce) in tudi nekatera manjša. Sčasoma želijo s to dejavnostjo pokriti celotno nacionalno ozemlje. Starejši so lahko uporabniki storitev, ki jih ponuja platforma, saj jim pomoč ali družbe oskrbovalcev omogoči varno življenje doma ali pa jim pomagajo pri dejavnostih, ki bi jo sicer težko izvedli sami ali brez pomoči družinskega člana. Po drugi strani pa starejši lahko prek platforme Ugo ponudijo svoj čas in storitve drugim ljudem, s čimer ostanejo aktivni, tako fizično kot socialno ter vključeni v družbo.

Village Care: deluje kot platforma, ki se srečujejo potrebe (starejši ljudje in družine) in ponudba (ponudniki storitev). Uporabniki lahko brskajo po ponudbi domov za ostarele, dnevnem varstvu in Alzheimerjevih centrih, oskrbovanih bivalnih enotah, ter poiščejo formalne ali neformalne oskrbovalce in druge možnosti oskrbe na domu (<https://www.villagecare.it/>). Podjetje ima sedež v Milanu (Lombardija) in deluje na nacionalni ravni. Platforma omogoča starejšim, družinam in oskrbovalcem celovit vpogled in informacije celov o storitvah, ki so na voljo v njihovem lokalnem okolju. Široka ponudba priložnosti zato olajša iskanje pomoči pri aktivnem življenjskem slogu, s čimer se zmanjša družbena izolacija. Storitve ponuja izčrpen pregled storitev za družine in starejše občane, ki iščejo storitve oskrbe, zdravstvene podpore in možnosti bivanja. Poleg tega platforma ponuja tudi strokovno svetovanje in orientacijo tako za uporabnike kot za strokovno osebje.

3. Platforme delitvene ekonomije v Grčiji

Delitvena ekonomija je še mlad sektor, ki pa nudi rešitve za različne situacije v vsakdanjem življenju. Vendar se morajo starejši najprej spoznati z možnostmi, ki jim jih delitvena ekonomija ponuja in prepoznati vse prednosti in koristi. Šele tako se bo ustvarila potreba in zanimanje za njeno uporabo. Delitvena ekonomija se odvija na platformah in pokriva različne panoge - prevoz, nastanitve, prodaja na drobno, financiranje in trg dela itd.

Univerza v Tesaliji je zbrala štiri dobre prakse v Grčiji. Zajemajo področja prevoza, spletnega rezerviranja vozovnic in zdravstvenega sektorja.

Rezervacije vstopnic: To je spletna platforma za rezervacijo vstopnic za gledališča, koncerte in festivale. Uporabniki lahko iščejo dogodke po svojem območju in rezervirajo svoje vstopnice preko spleta. Najprej se je potrebno prijaviti - ustvariti uporabniški račun, preko katerega lahko kadarkoli rezervirajo vstopnice, si ogledajo minule transakcije itd.

([Http://www.ticketservices.gr/](http://www.ticketservices.gr/)). Zajema dogodke po Grčiji, večinoma v Atenah in Solunu.

Tudi za starejše je platforma enostavna za uporabo, saj potrebujejo le osnovne digitalne spretnosti, dostop do interneta, pametni telefon ali računalnika. To pa lahko pri starejših v Grčiji predstavlja oviro, saj večina starejše populacije ni digitalno pismena oz. nima dostopa do IKT. Ta platforma ponuja dostop do informacij o razvedrilnih dogodkih, tudi tako ostanejo starejši aktivni in socialno vključeni. Kot spletna storitev ponuja konkurenčne cene vstopnic in možnost izbire določenih sedežev.

Beat: to je platforma za individualne prevoze, tako za klasične - taxi storitve kot tudi za skupne prevoze – sopotništvo (carpooling). Platforma nudi mobilno aplikacijo za skupno rabo - Beat, prilagojena za pametne telefone in druge mobilne naprave. Sedež Beata je v Atenah in je precej priljubljen med domačini (<https://thebeat.co/sl/?intl=1>). Platforma zahteva temeljne veščine IKT in dostop do interneta. Na splošno ga lahko uporabljajo vsi, saj velja za uporabnikom prijazno. Ker pa precej starejših uporabnikov ne uporablja pametnih telefonov in imajo raje tradicionalni način - pokličejo taksi, je uporaba te platforme med starejšimi omejena. S pomočjo te aplikacije uporabniki hitro najdejo ustrezen prevoz in dostopni ceni. Obstaja tudi možnost skupne vožnje, s čimer se potni stroški še bolj zmanjšajo.

Doctoranytime: Uporabniki te platforme, vključno starejši, lahko poiščejo zdravnika, ki ga potrebujejo. Na spletnem mestu so filtri iskanja za vse posebnosti, simptome in za različna področja, po vsej državi. Starejši si lahko ogledajo zdravnikov profil, preberejo podatke o njegovih izkušnjah in storitvah, ki jih ponuja. Ko uporabnik izbere zdravnika, si lahko v nekaj minutah brezplačno rezervira termin. Uporabnik izpolni kontaktne podatke in kratko razlago razloga za obisk (<https://www.doctoranytime.gr/>). Po podatkih spletnega mesta na tej platformi sodeluje 5.000 zdravnikov, 120 diagnostičnih centrov, 65 specialističnih ambulant v 40 grških mestih, registriranih pa je 394.000 uporabnikov, večina storitev je plačljiva. Ta platforma omogoča sodoben način iskanja zdravnika, saj ne sledijo tradicionalnim načinom naročanja pri zdravnikih in v zdravstvenih domovih. Med dobre prakse se ta platforma uvršča zato, ker lahko uporabniki poiščejo zdravnika na spletu in se seznanijo s storitvami registriranih zdravnikov; možnost brezplačnega in hitrega naročanja je precej praktična.

Prekolesarite svoje mesto: to je mobilna aplikacija za trajnostno mobilnost s kolesom. Omogoča vsakodnevne kratke vožnje (od 1-5 km), saj je dokazano, da približno 80 % dnevnih potovanj v sodobnih mestih pomeni razdaljo, manjšo od 5 km. (<http://bikeyourcity.gr/>). Namen aplikacije je povečati uporabo koles v mestu, predvsem med "navadnimi" občani - vsakdanjimi uporabniki in s tem ustvariti "skupnost" državljanov, ki stremi k izboljšanju kvalitete življenja v mestu. Ta aplikacija spodbuja telesno aktivnost in zato tudi starejši lahko izboljšajo kakovost svojega življenja, ohranijo svoje zdravje, predvsem pa da (p)ostanejo mobilni.

4. Platforme delitvene ekonomije v Sloveniji

Slovenski partner – Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo - je izbral pet pobud delitvene ekonomije, od tega štiri nacionalne oz. lokalne in eno mednarodno. Zajemajo različna področja: mobilnost, prehrano, nastanitev in predmete vsakodnevne uporabe. Nekateri so nepridobitni, drugi profitni, vendar še vedno cenovno dostopni za uporabnike, vključno s starejšimi.

Prevoz: (<https://prevoz.org/>)

Poišči si prevoz domov ali pa ga ponudi komu, ki ga išče. Najdi nekoga, ki gre v tvojo smer in tako pridi domov hitreje ali pa prihrani denar za gorivo (s spletne strani)

Prevoz.org je v Slovenij dobro znana in precej uporabljana platforma za prevoze. Carpooling (sopotništvo), je deljenje prevozov z avtomobilom; ker več oseb uporablja en avtomobil, se zmanjšajo potni stroški za vsakega potnika – gorivo in cestnine. Ker se zato zmanjšuje promet, se posledično znižujejo tudi ogljični odtis, zastoji na cestah, potrebe po parkirnih mestih in stres zaradi vožnje. Platforma zajema prevoze po vsem slovenskem ozemlju, a večina ponujenih prevozov je med večjimi mesti. Na platformi je tudi možnost prevozov iz Slovenije v druge evropske države in v obratno smer večino v oz. iz sosednjih držav - Italije, Avstrije, Hrvaške. Platformo lahko uporabljajo vsi z osnovnimi znanji IKT in dostopom do interneta. Je uporabnikom prijazen, saj je navigacija preprosta in intuitivna, z vsemi potrebnimi informacijami in smernicami. Zato menimo, da niso potrebne posebne veščine. Med dobre prakse smo to platformo uvrstili predvsem zaradi vidika mobilnosti; s pomočjo te platforme starejši lahko dobijo prevoz po sprejemljivi ceni, tudi do destinacij, ki niso povezane z javnim prevozom in na tak način ostanejo mobilni. Pomembni so tudi ekonomski vidik (zmanjšanje prevoznih stroškov), okoljski vidik, nenazadnje pa tudi družabni vidik, saj se s sopotništvom odpirajo možnosti spoznavanja novih ljudi in s tem širjenja socialne mreže.

Avant2Go: gre za model najema avtomobilov, pri katerem jih vozniki najemajo za kratek čas in plačujejo le za njihovo uporabo, glede na čas uporabe in prevoženo razdaljo. Razlikuje se od tradicionalnega najema avtomobila, saj omogoča občasno souporabo istega vozila za različne voznike. Za uporabo je potreben pametni telefon in aplikacija, ki jo uporabniki naložijo ob registraciji in plačilu članarine oz. po opravljenem kratkem usposabljanju. Preko aplikacije se tudi odklepa in zaklepa najeti avtomobil. Pri Avant2Go gre za javno zasebno partnerstvo, saj dajejo mestne oblasti na voljo parkirna mesta, podjetje pa vse ostalo

(električni avtomobili, polnilnice, logistična podpora itd.). Souporaba avtomobilov je del večjega trenda skupne mobilnosti, ki uporabniku omogoča zniževanje stroškov svoje mobilnosti, saj finančnega bremena lastništva vozila ni več, prav tako ne stroškov vzdrževanja, parkiranja, goriva, cestnin itd. Starejši lahko sodelujejo kot kateri koli drugi uporabniki, potreben je pametni telefon in napredno znanje IKT. Souporaba avtomobilov omogoča starejšim prihranek pri stroških mobilnosti, saj za vsakodnevne opravke ne potrebujejo več svojega avtomobila. S tem ostanejo neodvisni, mobilni, aktivni in vključeni v družbo.

Knjižnica reči: (<https://www.knjiznicareci.si/>). Gre za pobudo za skupno rabo, ki temelji na enakem modelu kot knjižnica, v tem primeru pa si lahko za nekaj časa izposodimo različne reči - orodja, glasbila, kuhinjske pripomočke, športno opremo in opremo za kampiranje, igrače itd. Trenutno je na na izposodo več kot 250 artiklov. Starejši se lahko vključijo kot vsi drugi. Te storitve lahko uporabljajo tudi, če nimajo dostopa do interneta niti pametnega telefona; lahko pridejo v knjižnico osebno in si izposodijo, kar potrebujejo. Prednosti suporabe stvari: ljudje prihranijo denar in prostor za hrambo, ostanejo povezani in vključeni, aktivni v svoji lokalni soseščini. Pobudniki te iniciative organizirajo tudi lokalne prireditve, družabna srečanja za konec tedna za vse generacije, pripovedovanje zgodb, tečaje tai chi itd. Tovrstna souporaba pripomočkov pomeni manj predmetov in posledično manj odpadkov in manj onesnaženja. Zelo pomemben je tudi socialni vidik.

Zelemenjava: (<http://www.zelemenjava.si/>). Gre za samoorganizirano civilno iniciativo za izmenjavo presežnih semen, sadik in pridelkov z domačih vrtov, ki vsem udeležencem omogoča boljše prehranjevanje, prihranek, zmanjšanje živilskih odpadkov in srečevanje z drugimi vrtničkarji in sosedi. Udeleženci so ljudje, ki gojijo zelenjavo za lastno uporabo, različnih generacij, ne glede na izobrazbo ali socialni status. Edino pravilo je, da se denar ne uporablja kot menjalno sredstvo, s čimer se spodbuja samozadostnost in solidarnost med člani lokalne skupnosti. Prireditve Zelemenjave v več kot 30 slovenskih krajih organizirajo lokalni organizatorji; navadno zgodaj spomladi izmenjujejo semena, konec spomladi sadike, poleti pridelke in jeseni vloženo zelenjavo in sadje. Dogodke najavijo na spletni strani Zelemenjava in ga promovirajo v svojih lokalnih medijih. Starejši so pogosti udeleženci teh srečanj; aktivisti Zelemenjave ocenjujejo, da je več kot polovica udeležencev upokoencev,

starejših od 60 let. Radi sodelujejo, izmenjujejo izdelke, redkeje pa sodelujejo pri organizaciji dogodkov. Je imeniten primer dobre prakse, saj gre za pristop od ljudi za ljudi, od spodaj navzgor, združuje vse generacije, spodbujanja solidarnost, zdravo prehranjevanje in življenjski slog ter lokalno samooskrbo.

Homeforexchange: <https://www.homeforexchange.com/>. Gre za ekonomičen in udoben način nastanitve za čas počitnic oz. na potovanjih. Preko te mednarodne platforme, ki je v angleškem jeziku, uporabnika navežeta stik in se dogovorita za izmenjavo domovanja za izmenjavo - stanovanja, apartmaja ali počitniške hiše; izmenjava je lahko simultana, ob istem času ali po dogovoru lahko tudi kdaj drugič. Na tak način je nastanitev brezplačna, potrebno je le plačilo pristojbine ob registraciji na spletni strani. Potrebna pa je tudi visoka stopnja medsebojnega zaupanja, da bo vsak ravnal z izmenjanim domovanjem kot s svojim.

Na tej platformi je mogoče videti vse razpoložljive ponudbe nastanitev, vendar je dostop do ponudnikov mogoč le ob prijavi: potrebno je pripraviti profil z opisom doma (s fotografijami, lokacijo itd.) in plačati pristojbino, ki znaša približno 100 EUR na leto (različni paketi). Za starejše je to lahko zanimiv, predvsem pa cenovno ugoden način nastanitve za potovanja in počitnice, saj so stroški precej nižji, kot so preko turističnih agencij ali na komercialnih platformah (Airbnb, Booking itd.). Potrebne so osnovne veščine IKT in znanje angleščine, zato ocenjujemo, da je še posebej primerna za mlajše upokojence. Platforma starejšim uporabnikom omogoča ostati mobilen, potuje več in plačuje manj tudi po upokojitvi, ko se dohodki precej znižajo. Nenazadnje lahko z izmenjavo domov starejši doživijo pristno lokalno kulturo, spoznajo način življenja v drugih okoljih, navade in običaje.

5. Platforme delitvene ekonomije v Franciji

L'Accorderie: (<http://www.accorderie.fr/>). Časovna banka: platforma, ki državljanom omogoča, da ponujajo in prejemajo veščine, kompetence in hobije. Vsak lahko nekaj nudi in zato lahko tudi nekaj prejme, menjalna valuta pa je čas, ovrednoten po kreditnem principu. Koncept so razvili v kanadskem Quebecu in je zdaj dosegel veliko francoskih mest, vključenih je več kot 4.000 ljudi. Starejši lahko ponudijo svoje veščine in znanje, ali pa so prejemniki, se naučijo novih veščin ali spoznajo nove hobije. Člani platforme imajo dostop do storitev drugih članov "njihove" lokalne L'Accorderie skupine, pa tudi do dejavnosti splošnega interesa za vse člane. Za registracijo na platformi in upravljanje časovnih kreditov je potrebno spletno znanje, obstajajo pa tudi druge, ne samo digitalne možnost vključitve. Med dobre prakse je ta platforma uvrščena zaradi zanimivega vrednotenja različnih znanj in spretnosti, spodbujanja izmenjave, zaradi alternativnih socialnih in ekonomskih odnosov: čas je valuta, solidarnost pa glavni rezultat. Spodbuja socialno angažiranost, medgeneracijsko sodelovanje, lokalno izvajanje in krepitev skupnosti, krepi se socialna vključenost, preprečuje osamljenost.

Un toit 2 Générations: (<http://untoit2generations.fr/>). Gre za medgeneracijsko sobivanje. Platforma omogoča povezovanje starejših – ponudnikov nastanitve in mladih, največkrat študentov, ki potrebujejo sobo oz. začasno nastanitev. (<http://untoit2generations.fr/>). Deluje v Metzju in Nancyju. S tem, ko starejši gosti študenta na svojem domu, dobi družbo in pomoč, lahko deli svoja znanja in hobije ter se uči novih stvari. Družba v hiši je lahko za starejšega človeka poživljavača in spodbudna. Cilji platforme so spodbujanje medgeneracijske komunikacije in borba proti vse večji socialni izolaciji starejše populacije. Posebne veščine IKT niso potrebne razen e-pošte in izpolnjevanja obrazca za registracijo. Med dobre prakse je ta platforma uvrščena zaradi preprostosti registracije, foruma za komunikacijo in izmenjavo izkušenj ter osebna podpora ekipe platforme.

Les Talents d 'Alphonse: (<https://www.lestalentsdalphonse.com/>). To je sodelovalna platforma, katere cilj je spodbujati medgeneracijske povezave in prenos znanja med upokojenci in mlajšimi. Starejši lahko obišejo spletno mesto, izberejo znanje, ki ga želijo posredovati mlajšim ter svoje kontaktne podatke in se pridružijo lokalni Alphonse skupnosti. Potem se lahko samostojno dogovarjajo z intereseanti glede vsebine in števila ur. Starejši

mora znati uporabljati računalnik in internet. To pobudo smo uvrstili med dobre prakse, ker povezuje različne generacije in je koncept, ki ga je mogoče enostavno ponoviti kjerkoli drugje.

BlaBlaCar: (<https://www.blablacar.fr/>). To je platforma za sopotništvo, ki povezuje voznike, ki imajo v avtu še proste sedeži s potniki, ki potujejo v isto smer. Platforma je bila ustvarjena v Franciji, vendar je svojo dejavnost razširila v enaindvajset drugih držav in ima 80 milijonov uporabnikov. Ko voznik objavi svoj prevoz, platforma priporoča ceno na potnika glede na prevoženo razdaljo. Voznik lahko nato zniža ali poviša ceno. Med vožnjo se navadno sopotniki spoznajo, pogovorjajo in tako se navežejo stiki med osebami, ki se verjetno ne bi nikoli srečali drugače, ne glede na starost in socialno ali drugo pripadnost, ustvarja socialne vezi in omogoči potnikom prevoz pa dostopni ceni. Dobra praksa je v tem, da povezuje različne ljudi, znižuje prevozne stroške in zmanjšuje onesnaževanje okolja.

KissKissBankBank: (<https://www.kisskissbankbank.com/>). To je francoska crowdfunding platforma, ki ljudem omogoča, da njihove kreativne ali podjetniške projekte financira več posameznikov. Od ustanovitve platforme leta 2009 je na tej platformi registriranih 1.381.670 uporabnikov, prek nje je bilo financirano 20.000 projektov. Starejši lahko na to platformo sodelujejo na dva načina: če najdejo projekt, ki jim je všeč in bi ga radi podprli, lahko za realizacijo le-tega namenijo denar. Če pa imajo projektno idejo in jo želijo uresničiti, a za to nimajo sredstev, je lahko množično financiranje koristna možnost za zbiranje denarja. To platformo smo uvrstili med dobre prakse, saj omogoča realizacijo projektov, podjetniških ali umetniških idej vseh vrst, ki jih lahko financira skupnost. Množično financiranje ljudem omogoča upravljanje s svojim denarjem in uresničitev ustvarjalnih ter inovativnih idej.

Zaključek

Zgoraj omenjene in analizirane platforme kažejo, da platforme delitvene ekonomije vsem, tudi starejšim, nudijo široko paleto možnosti.

V Španiji je delitvena ekonomija v trenutnih razmerah pomemben gospodarski podsistem. Pomembno je, da se vsi državljani in družbene skupine počutijo integrirane in da imajo priložnost v njih poiskati koristi za svoje vsakdanje življenje.

V Italiji se platforme delitvene ekonomije, ki so se uspele uveljaviti na nacionalni ravni, profesionalno upravljajo, medtem ko so platforme, ki delujejo na prostovoljni osnovi, precej lokalno osredotočene. Kljub vseprisotnosti teh platform in široki uporabi pa na voljo ni dovolj statistik, raziskav in podatkov povezanih s temi platformami.

V Grčiji obstajajo različne platforme delitvene ekonomije, ki so primerne za starejše, saj jim omogočajo, da se počutijo socialno vključene in se družijo z ljudmi različnih starosti. Prav tako si lahko delijo ali souporabljajo prevozna sredstva - avto ali kolo. Preko platforme lahko tudi rezervirajo termin pri zdravniku. Predpogoj pa je osnovno poznavanje IKT in dostop do internet.

V Sloveniji obstajajo različne pobude delitvene ekonomije, v katere se lahko vključijo starejši. Z uporabo teh platform starejši ostajajo aktivni, neodvisni in mobilni, spoznavajo ljudi vseh generacij, sodelujejo v življenju skupnosti, lahko prihranijo denar in si posledično lahko privoščijo več.

V Franciji so si različne pobude delitvene ekonomije že našle svoje mesto v družbi in tudi starejši jih radi uporabljajo. Lahko gre za oblike, kot je npr. sopotništvo – delitev prevozov, kjer starejši lahko prihranijo pri prevoznih stroških, ali pa oddajanje sob ali počitniških hiš, poučevanje ipd., kar jim lahko predstavlja vir dodatnega zaslужka. Še pomembneje pa je, da te platforme starejšim omogočajo ostati aktivni, srečujejo ljudi vseh generacij in se s tem izognejo osamljenosti, ki jo ob upokojitvi občuti veliko starejših.

Vendar pa je za sodelovanje na teh platformah potrebno osnovno ali dobro digitalno znanje in pametni telefon ali računalnik. Da bodo starejši lahko še bolj prisotni na teh platformah in imeli od njih koristi, morajo starejši izboljšati svoja IKT znanja in kompetence.